

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden hem op 25 juli 2007:

met een mop op zijn hoofd heeft geslagen;

met platte handen op zijn oren heeft geslagen;

bij zijn kleding beetpakte, hem naar de grond trok en hem vervolgens door zijn urine sleepte.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker werd op 25 juli 2007 omstreeks 03.00 uur door een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden staande gehouden en verzocht om zijn identiteitsbewijs te tonen. Doordat verzoeker niet aan dit verzoek voldeed en hij volgens de politieambtenaar een onjuist geboortjaar opgaf, werd hij aangehouden wegens overtreding van de Wet op de Identificatieplicht. Verzoeker werd vervolgens meegenomen naar het politiebureau en - na voorgeleiding aan een hulpofficier van justitie - in een ophoudruimte geplaatst. In de ophoudruimte urineerde verzoeker op de grond. Uiteindelijk liep dit uit op een confrontatie met de aanwezige politieambtenaren.

2. Verzoeker diende op 26 juli 2007 een klacht in tegen de handelwijze van de betrokken politieambtenaren.

3.1. In de informele klachtenprocedure verklaarde ambtenaar X op 31 juli 2007 voor zover van belang voor het onderzoek als volgt:

"In eerste instantie heb ik de man (N.o.; verzoeker) geplaatst in de ophoudruimte bij de wachtcommandant (N.o.; politieambtenaar Y) (...) Tijdens de voorgeleiding hoorde ik dat de man agressief werd. Hij begon te schreeuwen dat de aanhouding niet klopte en dergelijke. Ook deed hij erg "druk". Na de voorgeleiding heb ik de man weer geplaatst in de genoemde ophoudruimte. Dit deed ik omdat het de bedoeling was dat (...) het verblijf aan het bureau maar van zeer korte duur zou zijn. Na een paar minuten kwam ik bij de ophoudruimte terug. Ik zag toen dat de man de gehele ruimte had onder geplast. Ik heb toen tegen de man gezegd dat hij een eikel was en de boel moest opruimen. Ik ben toen een mop gaan halen om hem daarmee de boel te laten opruimen. Toen ik de man de mop gaf, zag ik dat hij deze op een felle manier van mij wilde aanpakken. (...) Ik heb de mop toen weer teruggepakt. Vervolgens heb ik een hoeveelheid papieren doekjes gehaald en heb ik de man gezegd dat hij daarmee de boel moest gaan schoonmaken.

Ik hoorde dat de man zei dat hij dit niet deed. Ik hoorde dat hij zei of ik met hem wilde vechten. (...) Op enig moment zag ik dat voornoemde hulpofficier van justitie er ook bij kwam staan. Ik hoorde dat hij een aantal keren tegen de man zei dat hij de boel moest opruimen. Ik zag dat de man dit niet deed en zich agressief bleef gedragen. Ik zag dat Y de man bij de beide revers vastpakte en hem op de aanwezige bank drukte. Ik zag dat de man opsprong. Vervolgens zag ik dat Y de man wederom bij zijn revers vastpakte, hem naar de grond trok en hem door de plas trok. Hierna zette hij de man weer op de bank neer en zei wederom tegen de man dat hij de boel moest opruimen.(...) Ik zeg u dat de man noch door mij noch door collega Y geslagen is. Ik heb de man niet met de mop op zijn hoofd geslagen en Y heeft de man niet met zijn (platte) handen op het hoofd geslagen."

3.2. Omdat ambtenaar Y wegens langdurig verlof geen verklaring kon afgeven, maakte deze op een later moment, te weten 11 september 2007, rapport op. In die rapportage verklaarde Y voor zover voor het onderzoek van belang als volgt:

"Op 25 juli 2007 omstreeks 03.15 uur werd er een aangehouden man (N.o.; verzoeker) binnengebracht. De man die intussen in de passantenkamer was geplaatst stond voor het raam en schreeuwde zeer hard en luid. Ondanks dat de man zeer agressief gedrag vertoonde begaf ik mij naar de man. De man leek al maar agressiever te worden, Tevens bleef de man schreeuwen, waarbij hij telkens riep dat hij mij of mijn collega wilde neersteken. Ik heb hier verder geen aandacht aan gegeven. Wel had ik besloten de man niet in een cel te plaatsen, daar zijn oponthoud aan het bureau geen langdurig karakter zou hebben. Op enig moment zag ik dat de man tegen een muur van het passantenverblijf had geürineerd. Ik sprak de man aan en vroeg of hij dit normaal vond. Intussen vervoegde X zich bij mij. X had een mop bij zich en een emmer. Het lag in de bedoeling de man zijn eigen urine op te laten ruimen. De man nam diverse keren de bokshouding aan. Vervolgens begon de man weer bedreigingen te uiten. Hij vertelde mij dat hij mij in mijn nek zou steken, van achter, omdat hij dat meer gedaan had (...). Hij heeft dit diverse keren tegen mij geuit. Ik heb de man diverse keren op normale wijze gevraagd zijn urine op te ruimen, aan welk verzoek hij kennelijk niet wilde voldoen. Hij deelde mij mee dat ik zijn pis maar moest opruimen. De mop die hem door X werd voorgehouden, pakte hij met een ruk aan. Direct is de mop weer afgepakt omdat, gelet op het gedrag van de man, hij de mop kennelijk als wapen wilde gaan gebruiken. Hierop werd ik zo boos op de man dat ik de man bij zijn kraag pakte en hem door zijn urine sleepte. Direct nadat ik de man op de bank had geplaatst, besepte ik dat wat ik had gedaan absoluut onprofessioneel was. Dit deelde ik mee aan X, dat mijn gedrag niet kon en dat wat ik had gedaan, absoluut niet juist was. Verder heeft de man aangegeven dat hij is geslagen met de mop en met een hand/handen. De man is niet geslagen, noch met handen, noch met een mop."

4.1. Nadat de informele klachtbehandeling niet tot een voor verzoeker bevredigende uitkomst had geleid, werd verzoekers klacht voorgelegd aan de korpsbeheerder. In dat kader hield de klachtcommissie op 25 september 2007 en 16 oktober 2007 hoorzittingen om alle betrokkenen te horen.

4.2. Verzoeker, bijgestaan door zijn raadsman alsmede door zijn persoonlijke begeleider, verklaarde tijdens de hoorzitting dat hij op het moment dat hij in de ophoudruimte was geplaatst moest plassen maar vanwege medische problemen zijn urine niet lang kan ophouden. Omdat er niemand op zijn roepen reageerde, plaste hij in de ophoudruimte en ging hij hierna op de aanwezige bank liggen slapen. Verzoeker verklaarde na enige tijd te zijn wakker gemaakt door een agent die met een mop tegen hem aanduwde. Hierna werd hij geconfronteerd met een politieman die hem vertelde dat hij de baas was en dat verzoeker moest doen wat hij zei. Deze man pakte hem vervolgens beet bij zijn jas en veegde met hem de vloer aan, nadat hij hem eerst met beide handen op zijn oren had geslagen. Verzoeker verklaarde dat zijn oor pijn deed tengevolge van de klap. Hij was daarvoor behandeld, maar dat had niets geholpen.

De raadsman van verzoeker legde twee medische verklaringen over. Hij vroeg zich af aan wie de escalatie te wijten was. Hij was verbaasd over de visie van de bureauchef met betrekking tot het gepleegde geweld en vroeg zich af of er niets aan vooraf was gegaan toen zijn cliënt door de urine werd gesleept. Voorts verklaarde hij dat de huisarts daags na het voorval letsel had geconstateerd. Hij verklaarde dat zijn cliënt een klap met beide handen op zijn oren had gehad. Verzoeker beaamde dit. Hij zei dat de klap werd gegeven nadat de politieman hem had gezegd dat hij de baas was.

De raadsman van verzoeker achtte het opvallend dat het gestelde over het 'neersteken' niet terugkomt in de verklaring van X. Hij verklaarde vervolgens dat zijn cliënt ten stelligste ontkende dat hij iemand heeft uitgedaagd of een gevecht wilde aangaan. De raadsman verklaarde dat de verklaringen van de politieambtenaren onjuist zijn en dat dit ook tot uitdrukking komt in de verschillen in de verklaringen van de politieambtenaren.

4.3. Betrokken politieambtenaar X, die verzoeker de bewuste nacht had aangehouden, verklaarde tijdens de hoorzitting dat toen bleek dat verzoeker de hele ruimte had onder geplast hij de man hier flink over had aangesproken. Vervolgens ging hij een mop en emmer halen om verzoeker daarmee de boel te laten opruimen. Toen hij de mop gaf, pakte verzoeker deze beet en trok een gezicht alsof hij blij was dat hij nu een middel had om iemand mee te slaan. Om die reden bleef hij de mop vasthouden en trok hij deze vervolgens weer uit de handen van verzoeker. X gaf aan dat hij verzoeker hierop tissues heeft gegeven met het verzoek de vloer schoon te maken. Verzoeker vertikte dit echter om te doen. Toen kwam ambtenaar Y ter plaatse. Hij was vermoedelijk op het rumoer afgekomen. Ook hij verzocht verzoeker de boel op te ruimen. Verzoeker weigerde dit. X gaf aan dat Y zich toen niet kon beheersen en verzoeker beetpakte, hem over de vloer veegde en weer terugzette. Hij benadrukte dat verzoeker op geen enkel moment is geslagen. Hij gaf aan dat hij verzoeker korte tijd alleen heeft gelaten. Toen hij terugkwam trof hij een plas op de grond aan en verzoeker liggend op het bankje. X kon zich niet voorstellen dat verzoeker lag te slapen. Hij was in ieder geval wakker toen hij hem uitschold en duidelijk maakte dat het plassen op de grond niet werd geaccepteerd. Hij verklaarde dat Y geen enkel moment alleen met verzoeker is geweest. Hij benadrukte dat

er jegens verzoeker geen geweld is gebruikt, ook niet met een mop.

4.4. Betrokken politieambtenaar Y, hulpofficier van justitie, verklaarde tijdens de hoorzitting dat verzoeker erg boos was en wilde vechten. Verzoeker was ondergebracht in de ophoudruimte. X was naar een andere ruimte gegaan om het onderzoek te doen. Y verklaarde dat hij op enig moment de ruimte bij de ophoudruimte ook had verlaten, verzoeker schreeuwend achterlatend. Kort daarna is X naar verzoeker gegaan en trof een enorme plas op de grond aan. Hij stelde Y daarvan in kennis. Y verklaarde dat X met een mop kwam en verzoeker de opdracht gaf zijn plas op te ruimen. Y verklaarde dat hij er zeker van was dat verzoeker niet had geslapen omdat hij gedurende zijn verblijf aan het bureau had geschreeuwd. Hij gaf aan dat verzoeker met hele feitelijke bedreigingen kwam, zoals het dreigen om met een mes in zijn nek te steken. Y verklaarde dat hij tegen verzoeker zei: "Ruim je pis op, viespeuk", waarop verzoeker reageerde met de woorden: "Jij moet mijn pis opruimen". Verzoeker zat op het puntje van de bank. Na de uitspraak van verzoeker pakte Y hem bij zijn kraag, bracht hem met een draai naar de grond en haalde hem met zijn onderrug door de urine. Hierna zette hij verzoeker terug op de bank. Hij verklaarde zich ervan bewust te zijn dat hij heel onprofessioneel had gehandeld. Hij zei meteen tegen zijn collega X dat het niet goed was wat hij had gedaan. Hij verklaarde dat hij hoopte nooit meer zo boos te worden. Hij verklaarde dat verzoeker niet was geslagen, noch met handen, noch met een mop.

5. Nadat de klachtencommissie alle betrokkenen uitvoerig had gehoord, bracht zij op 6 november 2007 advies uit aan de korpsbeheerder. De commissie stelde vast dat de lezing van verzoeker dat hij met een mop op zijn hoofd was geslagen toen hij lag te slapen en dat hij door de betrokken ambtenaar met zijn platte handen op zijn hoofd was geslagen tegenover de lezing van de twee politieambtenaren stond. De commissie achtte het niet aannemelijk dat verzoeker had geslapen gedurende zijn verblijf aan het politiebureau. Daarnaast achtte de commissie het aannemelijk dat ambtenaar X meteen na constatering van het gedrag van verzoeker had gereageerd en hier niet mee had gewacht totdat hij terugkwam met de mop. De verklaring van verzoeker dat hij werd wakker gemaakt met de mop, achtte de commissie dan ook niet geloofwaardig. De commissie zag geen reden om aan de juistheid van de door de betrokken ambtenaren afgelegde verklaringen te twijfelen. De commissie adviseerde het klachtelement over het toegepaste geweld niet gegrond te verklaren.

Ten aanzien van het door de urine slepen oordeelde de commissie dat de handelwijze van de betrokken ambtenaar moet worden gekwalificeerd als een vorm van geweld tegen een arrestant, aangezien zelfs diens als in hoge mate ergerniswekkend en onjuist ervaren gedragingen niet een - genomen naar objectieve maatstaf - bruto en vernederend optreden tegenover deze kan rechtvaardigen. De commissie adviseerde dit klachtelement gegrond te verklaren.

6. De korpsbeheerder liet verzoeker bij brief van 7 november 2007 weten het advies van de klachtencommissie over te nemen en de klacht ten aanzien van de mishandeling niet gegrond en de klacht ten aanzien van het door de urine slepen gegrond te achten.

I. Ten aanzien van het fysieke geweld

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden disproportioneel geweld jegens hem hebben gebruikt tijdens zijn verblijf op het politiebureau. Hij voert hiertoe het volgende aan. Verzoeker werd op het bureau in een ophoudruimte geplaatst. Op een gegeven moment moest hij plassen. Omdat er niemand op zijn roepen reageerde, heeft hij op de grond geürineerd. Vervolgens is hij op de aanwezige bank gaan liggen en in slaap gevallen. Verzoeker stelt na enige tijd te zijn wakker gemaakt door een politieambtenaar die hem met de dweilkant van een mop op zijn hoofd sloeg. Vervolgens kwam politieambtenaar Y erbij die tegen hem zei: "Ik ben de baas" en die hem vervolgens zonder enige reden met de onderkant van de binnenkant van zijn handen op zijn oren sloeg. Verzoeker stelt hierdoor gehoorschade te hebben opgelopen.

2.1. Blijkens de op 26 juli 2007 door de huisarts van verzoeker opgemaakte verklaring werd bij lichamelijk onderzoek vastgesteld dat verzoeker letsel had aan de linkerzijde van het hoofd, met als bijzonderheid dat het linkeroor niet functioneerde en extreem pijnlijk was.

2.2. Blijkens een eveneens op 26 juli 2007 door de huisarts van verzoeker opgemaakte verklaring is verzoeker bij de huisarts bekend met incontinentieklachten waardoor hij vaak moet plassen.

2.3. Blijkens het door de huisarts van verzoeker opgemaakte journaal van 26 en 27 juli 2007 gaf verzoeker de huisarts aan dat hij dacht gehoorverlies te hebben overgehouden aan een klap op zijn oren door de politie. Dit journaal werd door de Nationale ombudsman van de huisarts ontvangen op 14 juli 2008, nadat een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch contact met hem had opgenomen.

3. Verslag van de op 13 juni 2008 ten overstaan van de substituut-ombudsman en een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman afgelegde verklaring van politieambtenaren X en Y, voor zover inhoudende:

X verklaart:

"Ik was destijds als fietssurveillant aan het werk toen ik 's nachts de heer D. tegenkwam. Ik heb hem toen aangesproken en hij sprak nogal onsamenvattend. Toen ik hem verzocht zich te legitimeren, was hij daartoe niet in staat. Ik heb hem toen om zijn naam en adres

gevraagd. Daar deed hij nogal moeilijk over. Dan was hij weer rustig, dan weer druk en agressief. Ik heb zijn gegevens toen nagetrokken in ons bedrijfsprocessensysteem. Voor zover ik mij herinner had hij mij een verkeerde geboortedatum opgegeven. Ik heb hem daarvoor aangehouden en voor overtreding van de Wet op de Identificatieplicht. De sfeer werd daardoor nog beroerder. Hij schreeuwde en gilte nogal. Ik heb er een auto bij geroepen en de heer D. is toen zonder te zijn geboeid per dienstvoertuig naar het politiebureau overgebracht. Hij werd toen voorgeleid aan de hulpofficier van Justitie, Y. Hij werd steeds agressiever en nam ook de bokshouding aan. Hij schreeuwde en wilde niet meewerken.

Zoals te doen gebruikelijk heb ik hem toen in de ophoudkamer geplaatst. Dat is een ruimte die vlak bij de balie is geplaatst en je kunt er ook door een raam naar binnen kijken. Toen ik na een tijdje terug kwam, bleek dat hij had geürineerd.

Ik zei toen tegen hem: "Dat moet je opruimen". Ik ben toen een mop en een emmer met schoonmaakmiddel gaan halen. Toen ik terugkwam, lag hij languit op de bank. Ik sprak hem aan en toen kwam mijn collega Y erbij. De heer D. nam weer een vechthouding aan en weigerde zijn urine op te ruimen. Daarop heeft mijn collega Y hem vastgepakt en door de urine gehaald. Uiteindelijk heeft de heer D. zijn urine met enkele doekjes opgedept. Dit lukte niet helemaal. U vraagt mij of hij op enig moment in de ophoudkamer heeft geslapen. Ik zeg u dat dit niet het geval is geweest."

Y verklaart:

"Ik zal voor u tekenen hoe de ophoudkamer binnen het politiebureau is gesitueerd. Vanuit de naastgelegen meldkamer kun je horen wat er in de ophoudkamer gebeurt en vanuit de voorgeleidingbalie kun je ook zien wat er in de ophoudkamer gebeurt. Omdat er waarschijnlijk sprake zou zijn van een kortdurend verblijf is ervoor gekozen de heer D. in een ophoudkamer te plaatsen. Wij gaan ervan uit dat dit voor de betrokkenen prettiger is dan plaatsing in een politiecel. Men verblijft in een ophoudruimte eigenlijk altijd alleen. De heer D. werd aan mij voorgeleid. Hij was enorm boos en agressief. Normaliter lukt het mij (ook vanwege mijn postuur) om de mensen rustig te krijgen. De heer D. gedroeg zich zeer naar. Volgens mij was hij uit op een confrontatie. Ik zei tegen hem omdat hij zo luidruchtig was: "Houd je mond, ik ben de baas". Uiteindelijk is hij in de ophoudkamer geplaatst. Mijn collega X ging daarop zijn werk doen en ik ook. De heer D. bleef lawaaierig. Hij was eigenlijk permanent aan het schreeuwen. Hij schreeuwde ook dat hij een mes in mijn rug zou steken. Ik heb dat als heel naar ervaren en heb daar tot op de dag van vandaag last van. Op een gegeven moment vertelde mijn collega X mij dat de heer D. in de ophoudkamer had geürineerd. Ik ging toen naar de heer D. toe. Hij zei tegen mij: "Jij moet mijn zeik opruimen". Ik vond dat zò ontzettend denigrerend, dat ik hem heb opgepakt en door zijn urine heb gehaald. Ik schaam mij daar tot de dag van vandaag voor. Zoiets is mij ook nog nooit eerder gebeurd en ik ben al zo'n 25 jaar bij de politie werkzaam.

Ik kan u vertellen dat ik de heer D. niet de hele tijd in het zicht heb gehad, maar ik heb hem wel de hele tijd gehoord. Gelet op zijn gemoedstoestand die nacht zou het mij ook niet verbazen als hij bij zijn vertrek uit het politiebureau een verkeerd persoon op straat is tegengekomen die op hem heeft gereageerd. Ik heb hem niet geslagen. U houdt mij voor dat hij letsel had en dat zich in het dossier een door een huisarts opgemaakte verklaring van bij de heer D. geconstateerd letsel bevindt. Ik weet van niets."

De substituut-ombudsman laat de heren X en Y de betreffende verklaring van de huisarts inzien.

Y vervolgt:

"De heer D. heeft niet aangegeven dat hij moest plassen. Doorgaans is het ook geen enkel probleem als iemand aangeeft dat hij moet plassen. Ik denk dat de heer D. ongeveer een uur in het politiebureau is geweest. Het duurde allemaal langer dan nodig omdat hij niet echt meewerkte.

Zoals ik al eerder verklaarde, heb ik de heer D. bij zijn revers gepakt en door zijn urine gesleept. Hij heeft daarbij geen letsel opgelopen. U vraagt of het mogelijk is dat hij dit letsel heeft opgelopen toen er sprake was van enig duw- en trekwerk bij het weer afnemen van de mop. Ik zeg u dat dit niet het geval is geweest. Hij is ook niet met zijn hoofd ergens tegen aan gekomen of iets dergelijks. De mop is met de zwabber naar beneden aan hem aangegeven en ook direct weer afgepakt. Ook daar heeft hij dus geen letsel aan overgehouden. Toen hij het politiebureau verliet had hij bij mijn weten geen letsel en was hij nog steeds erg opgewonden."

De substituut-ombudsman houdt Y voor dat hij heeft gelezen dat Y in de interne klachtenprocedure de klacht over het door de urine slepen heeft erkend en dat hij daar ook spijt over heeft betuigd. Ook is Y hiervoor disciplinair gestraft.

Y vervolgt:

"Dat ik mij liet gaan is ontzettend dom van mij geweest. De volgende dag begon mijn vakantie en het heeft mij toen ook beziggehouden. Toen ik na vier weken van vakantie terugkwam, heb ik het ook direct aan mijn leidinggevende verteld. Ik wist op dat moment nog niet eens dat er een klacht tegen mij was ingediend. Ik heb aangegeven dat hetgeen ik had gedaan, absoluut niet kon.

U vraagt mij of ik de heer D. al eerder kende. Ik had hem wel eens eerder gezien. U vraagt mij waarom ik nou net bij de heer D. zo ontzettend boos werd. Het is waar dat ik in mijn carrière veel boze en nare mensen heb meegemaakt. Ook worden er wel vaker in het politiebureau bedreigingen geuit jegens medewerkers. De heer D. was ook niet eens een grote man. Ik weet het niet. Het kwam gewoon heel echt op mij over wat de heer D. deed en wat hij zei vond ik ontzettend denigrerend en bedreigend. Daardoor kon ik mij niet

langer inhouden. Ik zei gelijk tegen mijn collega X dat het niet goed was, wat ik had gedaan. Het is mij echt overkomen.

Ik herhaal nog maar eens dat de heer D. niet is geslagen."

4. Verslag van de op 27 juni 2008 ten overstaan van de substituut-ombudsman en een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman afgelegde verklaring van verzoeker, voor zover inhoudende:

"Het voorval vond plaats op 25 juli 2007 om ongeveer 1 of 2 uur 's nachts. Ik ben dakloos. Ik liep gewoon op straat. Er kwam een agent op een fiets naar mij toe. Hij vroeg mij naar mijn identiteitsbewijs. Ik had dat niet bij me. Ik had het bij de Kesslerstichting laten liggen. Ik heb de agent eerlijk antwoord gegeven op zijn vragen, maar hij geloofde mij niet. De agent liet een politieauto komen en ik ben naar het politiebureau overgebracht. U vraagt mij of ik daarbij geboeid werd. Ik geloof het niet. Op het politiebureau werd ik in een kamertje met twee deuren geplaatst. Ik ben nierpatiënt waardoor ik mijn plas niet lang kan ophouden. Ik riep, maar niemand reageerde. Ik heb toen in de hoek een plas gedaan en ben vervolgens op de aanwezige bank gaan liggen. Ik werd wakker gemaakt door een agent die mij met een mop op het hoofd sloeg. Er kwam toen een grote agent bij die zei: "Ik ben de baas, ik ben de baas". Die grote agent sloeg mij vervolgens met de binnenkant van zijn handen op mijn beide oren. Ik ben daardoor op de grond gevallen. Ik doe u voor hoe hij mij sloeg en hoe ik op de grond viel. Hij sloeg mij met de onderkant van de binnenkant van zijn handen en met twee handen tegelijk op mijn oren. Ik heb nu nog steeds last van mijn oren. De ene (kleine) agent sloeg mij dus met de mop op mijn hoofd en de andere (grote) agent sloeg mij met beide handen op mijn oren. Ik ben de dag na het voorval naar mijn huisarts gegaan, de heer K. uit Den Haag. Ik heb hem verteld wat mij was overkomen. De dokter adviseerde mij om aangifte tegen de agenten te gaan doen. Daarvoor was ik ook al de wijkagent tegengekomen. Ik ken hem al zo'n dertig jaar, maar ik kan nu niet op zijn naam komen. Omdat ik pijn had aan mijn oren, vertelde ik hem wat er die dag ervoor was gebeurd. Hij adviseerde mij om aangifte tegen de agenten te doen. Ik ben ook in het Westeinde ziekenhuis geweest. De artsen daar zeiden dat mijn oren in orde waren, maar ik voelde zelf dat ik niet goed kon horen. De agent heeft niet met zijn platte handen geslagen, maar met de onderkant van de binnenkant van zijn hand. Met twee handen tegelijk op mijn oren. Ik ben door de klap op de grond gevallen. Ik doe het u nogmaals voor."

De substituut-ombudsman houdt verzoeker voor dat ook de beide agenten (X en Y) zijn gehoord en dat Y heeft verklaard dat hij spijt heeft van het door de urine halen van verzoeker en dat hij heeft aangegeven dat dit nooit had mogen gebeuren. De substituut-ombudsman houdt verzoeker voor dat beide agenten ontkennen verzoeker te hebben geslagen.

Verzoeker vervolgt:

"Zij liegen. Ik lieg niet".

De substituut-ombudsman houdt verzoeker vervolgens voor dat Y heeft verklaard dat verzoeker erg boos was, veel schreeuwde en dat verzoeker de agent heeft bedreigd dat hij hem met een mes ging steken. Ook zou verzoeker gezegd hebben: "Jij moet mijn pis opruimen".

Verzoeker verklaart daarop:

"Dat is niet zo gebeurd. De kleine agent is begonnen. Ik lag gewoon op het bankje te slapen toen hij mij wakker maakte door mij met het dweilgedeelte van de mop op mijn hoofd te slaan. De andere agent (de grote) die er daarna bij kwam zei: "Ik ben de baas, ik ben de baas" en hij sloeg mij vervolgens met beide handen op mijn oren."

De substituut-ombudsman houdt verzoeker voor dat de kleinere agent heeft verklaard dat hij verzoeker eerst heeft wakker gemaakt om hem te confronteren met de urine die op de grond lag, en dat hij pas daarna een mop is gaan halen.

De substituut-ombudsman houdt verzoeker voor dat de klachtencommissie het aannemelijk acht dat de kleine agent meteen na de constatering van het gedrag van verzoeker heeft gereageerd naar verzoeker en hier niet mee heeft gewacht totdat hij terug kwam met de schoonmaakmiddelen. De verklaring van verzoeker dat hij werd wakker gemaakt met de mop, acht de commissie niet geloofwaardig.

Verzoeker vervolgt:

"Dat is niet waar. Ik lag te slapen. De kleine agent kwam binnen. Ik sliep toen. Misschien heeft hij toen gezien dat ik op de grond had geürineerd en is hij toen de mop gaan halen. Hij heeft mij niet eerst wakker gemaakt. Ik werd pas wakker toen hij mij met de mop op mijn hoofd sloeg. Hij raakte mij met het dweilgedeelte op mijn hoofd.

Ik heb ook niet gezegd dat ik het niet ging opruimen. Ik zei: "Ik ga het wel opruimen." Ik heb toen uitgelegd dat ik mijn plas niet kan ophouden omdat ik nierproblemen heb. Hij mag dat gewoon niet bij mij doen. Ik was niet boos dat ik meemoest naar het bureau. Ik was toch dakloos. Ik ben een nette man. Ik ben geen dief. Ik ben alleen dakloos. Ik heb niet geschreeuwd. Ik vertel u dat ik bang was. Twee agenten en ik in dat kleine kamertje.

Op een gegeven moment liet hij me vrij. Ik moest een boete betalen omdat ik geen identiteitsbewijs bij me had. Ik heb normaal gesproken niets met de politie te maken."

De substituut-ombudsman vraagt verzoeker of de Nationale ombudsman contact mag opnemen met de huisarts van verzoeker, de heer K.

Verzoeker verklaart:

"Natuurlijk mag u contact opnemen met de huisarts. Ik heb daar geen problemen mee.

U vraagt mij of ik de twee agenten kende. Nee, ik had hen nog nooit gezien.

U houdt mij voor dat de agenten toen u hen met het bij mij geconstateerde letsel confronteerde hebben verklaard dat ik mogelijk na mijn vrijlating iemand op straat ben tegengekomen die mij een klap heeft verkocht. Ik zeg u dat ik na mijn vrijlating direct naar de Kesslerstichting ben gegaan en daar heb laten zien dat mijn jas nat was. Het is trouwens dezelfde jas als ik nu aan heb. Ik heb toen een beetje verteld wat mij was overkomen en ben toen gaan slapen. De dag erna kreeg ik pas last van mijn oren. Ik ga echt niet liegen over pijn."

5. De korpsbeheerder heeft de Nationale ombudsman bij brief van 9 april 2008 laten weten dat hij heeft kennisgenomen van de brief van de chef van bureau De Heemstraat en verwijst hier korthedshalve naar. De korpsbeheerder geeft aan bij het oordeel van de toenmalig korpsbeheerder van 7 november 2007 te blijven.

6. De chef van het bureau Heemstraat heeft bij brief van 9 april 2008 laten weten dat wat betreft het door de politiefunctionarissen ten aanzien van verzoeker gebruikte geweld op geen enkele wijze is gebleken dat er fysiek geweld tegen verzoeker is gebruikt. Hij oordeelt de klacht op dit punt ongegrond.

Beoordeling

7. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond). Ook in artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam (zie Achtergrond). Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (subsidiariteitsvereiste).

8. De Nationale ombudsman stelt vast dat de lezingen van verzoeker en de verbalisanten op dit punt lijnrecht tegenover elkaar staan. Verzoeker is heel stellig in zijn verklaring dat hij door de ene politieambtenaar met een mop op zijn hoofd is geslagen en door de andere ambtenaar met diens handen op zijn oren is geslagen, terwijl beide politieambtenaren, ook tegenover de substituut-ombudsman en een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman, hebben ontkend enig fysiek geweld jegens verzoeker te hebben gebruikt.

In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de verklaringen van verzoeker en de betrokken ambtenaar/ambtenaren tegenover elkaar staan. Die situatie doet zich evenwel niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene verklaring meer waarde kan worden gehecht dan aan de andere verklaring.

9. In dit geval dient naar het oordeel van de Nationale ombudsman meer waarde te worden toegekend aan de verklaring van verzoeker. De Nationale ombudsman baseert dit op het volgende:

Allereerst is de dag na het voorval door een onafhankelijk persoon, te weten de huisarts van verzoeker, geconstateerd dat verzoeker letsel aan de linkerkant van zijn hoofd had met drukpijn en gevoelsverlies en dat verzoeker een extreem pijnlijk linkeroor had, dat ook niet goed functioneerde.

Ook is tijdens het onderzoek gebleken dat verzoeker de huisarts tijdens dat consult heeft verteld dat het betreffende letsel was toegebracht door de politie die op zijn hoofd zou hebben geslagen. De verklaring van de betrokken ambtenaren dat het letsel van verzoeker zou zijn toegebracht door een derde, onbekend gebleven persoon, nadat verzoeker het politiebureau had verlaten, acht de Nationale ombudsman daarom niet aannemelijk.

Verder laat de Nationale ombudsman meewegen dat zowel ambtenaar X als ambtenaar Y zelf verklaren dat ambtenaar Y op het moment dat hij constateerde dat verzoeker op de grond had geürineerd en hij weigerde dit op te dweilen heel erg boos werd. Ambtenaar Y verklaarde hierover dat hij hoopte dat hij nooit meer zo boos zou worden en ambtenaar X verklaarde zelfs dat ambtenaar Y zich op dat moment niet kon beheersen. Gelet op het feit dat Y kennelijk zo boos was dat hij verzoeker door zijn urine sleepte, acht de Nationale ombudsman de verklaring van verzoeker dat hij direct daarvoor door diezelfde ambtenaar op zijn hoofd was geslagen niet ongeloofwaardig.

Daarnaast laat de Nationale ombudsman meewegen dat de verklaring van verzoeker vanaf het begin af aan consistent en eensluidend is geweest. Ook komen diverse passages van verzoekers verklaring letterlijk overeen met passages uit de verklaringen van de betrokken ambtenaren; zo komt zijn verklaring dat de 'grote' agent tegen hem zei: "Ik ben de baas" letterlijk overeen met de verklaringen van de betrokken agenten hierover. Dit draagt naar het oordeel van de Nationale ombudsman bij aan de betrouwbaarheid van verzoekers gehele verklaring.

In tegenstelling tot de consistente verklaringen van verzoeker hebben de betrokken ambtenaren gedurende het interne onderzoek bij de politie en het onderzoek bij de Nationale ombudsman over een aantal zaken verschillend verklaard. Zo is er verschillend verklaard over wie verzoeker in de ophoudruimte heeft geplaatst, over wie als eerste constateerde dat verzoeker had geürineerd en of ambtenaar Y nu wel of niet op enig

moment alleen met verzoeker is geweest. X heeft over dat laatste tegenover de klachtencommissie verklaard dat Y geen enkel moment alleen met verzoeker is geweest, terwijl Y (in de onder het kopje Algemeen onder 3.2 vermelde rapportage) heeft verklaard dat hijzelf constateerde dat verzoeker tegen een muur had geürineerd, dat hij verzoeker daarover aansprak en dat intussen X zich met een mop bij hem voegde, hetgeen er volgens de Nationale ombudsman op zou duiden dat Y wèl op enig moment alleen met verzoeker is geweest. Overigens heeft Y tegenover de klachtencommissie verklaard dat het X was die constateerde dat verzoeker had geürineerd en dat X hem daarvan in kennis stelde.

Verder heeft Y in het onderzoek naar voren gebracht dat hij met name zijn zelfbeheersing verloor doordat verzoeker concrete zeer ernstige bedreigingen jegens hem en zijn collega uitte, terwijl X over die bedreigingen in zijn verklaringen nimmer heeft gerept. Met name dit laatste gegeven acht de Nationale ombudsman opmerkelijk.

In tegenstelling tot de klachtencommissie acht de Nationale ombudsman het niet onaannemelijk dat X op het moment dat hij constateerde dat verzoeker had geürineerd en deze op het bankje lag te slapen eerst een mop en emmer is gaan halen voordat hij verzoeker hiermee confronteerde. In ieder geval ziet de Nationale ombudsman hierin geen aanleiding om de verklaring van verzoeker dat hij werd wakker gemaakt met de mop niet aannemelijk te achten;

Verder is vast komen te staan dat verzoeker direct de volgende dag bij de politie een klacht heeft ingediend, terwijl ambtenaar Y na het voorval eerst vier weken op vakantie is gegaan en pas bij terugkomst in september melding van het gebeurde heeft gemaakt;

Ten slotte heeft verzoeker tijdens de hoorzitting op het Bureau Nationale ombudsman op een zo authentieke wijze getoond op welke manier hij door de verbalisant op zijn hoofd werd geslagen dat dit naar het oordeel van de substituut-ombudsman en de betrokken medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman zeer geloofwaardig overkwam.

Op grond van bovenstaande omstandigheden, in onderlinge samenhang bezien, acht de Nationale ombudsman de verklaring van verzoeker meer aannemelijk dan die van de betrokken ambtenaren. De Nationale ombudsman gaat er dan ook van uit dat door ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden jegens verzoeker onnodig en disproportioneel geweld is gebruikt. Hiermee hebben zij gehandeld in strijd met het vereiste van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het door de urine slepen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden hem bij zijn kleding beetpakte, hem naar de grond trok en hem vervolgens door zijn urine sleepte. Hij voert hiertoe aan dat hij in een ophoudruimte werd geplaatst waar geen toilet aanwezig was en ook geen mogelijkheid was om via een bel een bewaarder te roepen. Aangezien hij om medische redenen zijn plas niet kan ophouden, heeft hij noodgedwongen in zijn cel geürineerd. Op het moment dat politieambtenaar X dit ontdekte, droeg hij verzoeker op de urine op te dweilen, hetgeen verzoeker weigerde. Vervolgens pakte de politieambtenaar verzoeker beet, trok hem naar de grond en sleepte hem vervolgens door zijn urine. Hierna werd verzoeker weer op de bank gezet.

2. De betrokken ambtenaar heeft zowel in de interne klachtenprocedure als tegenover de substituut-ombudsman erkend dat hij verzoeker heeft beetgepakt en hem door zijn urine heeft gesleept toen verzoeker weigerde zijn urine op te ruimen.

3. De korpsbeheerder liet in reactie hierop weten dit klachtonderdeel overeenkomstig zijn oordeel in de interne klachtenprocedure gegrond te verklaren.

Beoordeling

4. Niemand mag worden onderworpen aan een vernederende behandeling. Dit is een mensenrecht dat is neergelegd in artikel 3 van het EVRM (zie Achtergrond; onder 2.).

5. De betrokken ambtenaar heeft erkend dat hij op een gegeven moment zo boos werd op verzoeker dat hij hem beetpakte, door zijn urine haalde en hem weer terug op de bank plaatste. Tegenover de substituut-ombudsman en een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman heeft hij hierover spijt betuigd.

6. Met de korpsbeheerder is de Nationale ombudsman van oordeel dat dit klachtonderdeel gegrond dient te worden verklaard. De Nationale ombudsman is met de korpsbeheerder van oordeel dat het optreden van de betrokken politiefunctionaris zeer onprofessioneel was. De Nationale ombudsman is van oordeel dat dergelijk optreden niet alleen onprofessioneel is, maar dat dit ook een schending oplevert van het verbod op een vernederende behandeling.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Dergelijk vernederend optreden jegens een dakloze man die toch tot een kwetsbare groep in de samenleving behoort, zou naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet zonder gevolgen behoren te blijven. De Nationale ombudsman heeft dan ook instemming kennis genomen van het feit dat tegen de betrokken ambtenaar passende maatregelen zijn genomen alsmede van het feit dat X aan zijn collega's van het bureau een e-mailbericht heeft gezonden waarin hij aangaf dat het verkeerd was wat hij had gedaan.

Slotbeschouwing

Verzoeker is een dakloze man die - omdat hij zijn identiteitsbewijs niet kon tonen - is meegenomen naar het politiebureau. Daar is hij in een ophoudruimte geplaatst en heeft hij - mogelijk ten gevolge van medische problemen - op de grond geürineerd, waarna hij op de bank is gaan liggen. Vervolgens heeft een politieambtenaar een mop tegen zijn hoofd geduwd en hem de opdracht gegeven de boel op te ruimen. Op het moment dat verzoeker dit weigerde, vertelde een andere politieambtenaar hem dat hij de baas was en sloeg deze agent verzoeker met beide handen op diens oren. Verzoeker heeft tijdens het onderzoek aangegeven dat hij op dat moment bang was. Hij bevond zich immers op dat moment met twee politieambtenaren in een kleine ruimte waarbij één van hen hem zojuist had aangegeven dat hij de baas was. Vervolgens heeft de 'grote' politieambtenaar verzoeker bij zijn kleding vastgepakt en hem door zijn urine gehaald. De Nationale ombudsman is van oordeel dat laatstgenoemde politieambtenaar brutaal en vernederend jegens verzoeker is opgetreden. De politieambtenaren hebben in strijd met het grondrecht op onaantastbaarheid van het lichaam gehandeld. Bovendien hebben de betrokken politieambtenaren zich onvoldoende ingezet om de-escalerend op te treden in deze lastige situatie.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden te Den Haag is gegrond

voor zover deze betrekking heeft op het gebruikte geweld, wegens schending van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam;

voor zover deze betrekking heeft op het door de urine slepen, wegens schending van het verbod op een vernederende behandeling.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennis genomen van het feit dat tegen de betreffende politieagent passende maatregelen zijn getroffen en dat hij aan alle collega's van het bureau een e-mailbericht heeft gestuurd waarin hij heeft aangegeven dat het verkeerd was wat hij had gedaan.

Onderzoek

Op 9 januari 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer D. te Zwolle, met een klacht over een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden te Den Haag. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken politieambtenaren de gelegenheid gegeven op de klacht te reageren. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Hierop werden zowel de betrokken ambtenaren als verzoeker op het Bureau Nationale ombudsman gehoord door de substituut-ombudsman, de heer mr. F.J.W.M. van Dooren. De huisarts van verzoeker werd door een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman een aantal specifieke vragen gesteld. De huisarts stuurde de Nationale ombudsman vervolgens een verzoeker betreffend journaal op.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. Noch verzoeker noch betrokken ambtenaren gaven binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman, welke op 11 januari 2008 is ontvangen, met bijlagen ter zake de interne klachtenprocedure.

Het interne klachtdossier van de politie met betrekking tot verzoekers klacht.

Standpunt van de korpsbeheerder van 9 april 2008.

Verslagen van de bijeenkomsten bij het Bureau Nationale ombudsman d.d. 13 juni 2007 en 27 juni 2007.

Een door de huisarts van verzoeker opgemaakt journaal, welk journaal op 14 juli 2008 is ontvangen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 3

"Niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen."

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie;

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Politiewet

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

2008.00412